

POSTANOWIENIE

15 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Krajewski

na posiedzeniu niejawnym 15 maja 2026 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa A.K. i J.K.

przeciwko Bankowi w W.

o ustalenie i zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej Banku w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku

z 17 listopada 2023 r., V ACa 1519/23,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2. zasądza od Banku w W. na rzecz A.K. i J.K. po 2700 zł
zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami
ustawowymi za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia
doręczenia orzeczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 17 listopada 2023 r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku oddalił apelację pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Elblągu z 27 października 2022 r.

Pozwany wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego, zaskarżając go w części. Wskazał, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) dotyczące: możliwości uznania całej umowy kredytu za nieważną, gdy za niedozwolone zostały uznane jedynie klauzule

spreadowe przy braku niedozwolonego charakteru klauzul ryzyka, możliwości odwoływania się do stawki referencyjnej WIBOR dla określenia oprocentowania celem utrzymania umowy kredytu w mocy oraz problemu uznania kredytu indeksowanego lub denominowanego za kredyt złotowy, mimo że w tzw. ustawie antyspreadowej przyznano kredytobiorcom możliwość spłaty rat bezpośrednio w walucie obcej, co eliminuje konieczność sięgania do klauzul przeliczeniowych.

Ponadto, zdaniem skarżącego, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), tj. art. 4 ust. 2 oraz art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13, art. 65, 354, 358 § 2, art. 385¹ § 1 i 2, art. 385² k.c., art. 69 ust. 3 Prawa bankowego, art. 189 k.p.c. oraz art. 496 zw. z art. 497 k.c.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powodowie wniesli o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania, a także o zasądzenie od pozwanego na ich rzecz kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

Sformułowanych przez skarżącego zagadnień nie można uznać za istotne zagadnienia prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., gdyż każde z nich znalazło już rozstrzygnięcie w orzecznictwie Sądu Najwyższego. W szczególności ustalono, iż między klauzulami ryzyka walutowego i spreadu walutowego występuje ściśle powiązanie (zob. uchwałę pełnego składu Izby Cywilnej SN z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, OSNC 2024, nr 12, poz. 118, i przywołane tam orzecznictwo). Jeżeli z umowy usunięte zostałyby postanowienia określające sposób ustalenia kursu waluty, do zastosowania tzw. klauzuli ryzyka (zastosowania mechanizmu indeksacji) konieczne byłoby zastąpienie takich postanowień innym sposobem określenia kursu. Taki zabieg jest zaś niedopuszczalny zgodnie

z punktem pierwszym wskazanej uchwały, która ma moc zasady prawnej i wiąże Sąd Najwyższy w niniejszej sprawie (art. 87 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym).

Sąd Najwyższy rozstrzygnął już także kwestię, czy po uznaniu za abuzywne postanowień przewidujących indeksację umowa może wiązać jako umowa kredytu złotowego oprocentowanego według stawki WIBOR. W tej mierze należy odwołać się do punktu drugiego przywołanej uchwały Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, zgodnie z którym w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie.

Przechodząc do problemu konsekwencji wejścia w życie tzw. ustawy antyspreadowej i umożliwienia spłaty kredytu bezpośrednio w walucie obcej, wskazać należy, iż samo wejście w życie wskazanej ustawy nie wpłynęło na ocenę abuzywności postanowień umów kredytu zawartych wcześniej oraz konsekwencji prawnych wynikających z tej oceny (zob. wyroki SN: z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD 2021, nr B, poz. 20, z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22, i z 28 października 2022 r., II CSKP 894/22), a stworzyło jedynie podstawy do zmiany postanowień umowy co do sposobu waloryzacji na przyszłość niespłaconych jeszcze rat kredytu. Oceny abuzywności postanowienia umownego dokonuje się natomiast według stanu z chwili zawarcia umowy, a nie następczo (zob. uchwałę składu siedmiu sędziów SN z 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17, OSNC 2019, nr 1, poz. 2).

Sąd Najwyższy nie dostrzega również w niniejszej sprawie potrzeby dokonania wykładni wskazywanych przez skarżącego przepisów. Do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga się bowiem wykazania, że treść i znaczenie przepisu nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni (zob. postanowienie SN z 21 listopada 2023 r., I CSK 4931/22). Część z przedstawionych wyżej rozważań w odpowiedzi na sformułowane przez skarżącego zagadnienia prawne dotyczy tych samych kwestii, co dowodzi, iż wykładnia powoływanych przez skarżącego przepisów nie budzi w orzecznictwie wątpliwości.

Uzasadniając konieczność dokonania wykładni przepisów, skarżący wskazuje m.in. na możliwość zastępowania wyeliminowanej klauzuli spreadowej innym sposobem ustalenia kursu, na brak interesu prawnego kredytobiorców w żądaniu ustalenia nieważności umowy kredytu oraz na dopuszczalność podniesienia przez bank zarzutu zatrzymania kwoty odpowiadającej kwocie wypłaconego kapitału.

Na tym tle ponownie należy zauważyć, że, po pierwsze, zgodnie z punktem pierwszym przywoływanej wyżej uchwały z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, w razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów.

Po drugie, w swoim orzecznictwie Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że dochodzenie roszczenia o zwrot zapłaconych rat kredytu nie eliminuje interesu prawnego w żądaniu ustalenia nieistnienia stosunku prawnego w związku z nieważnością umowy kredytu. Wyrok zasądzający świadczenie restytucyjne na rzecz kredytobiorcy nie rozstrzygałby bowiem – ze skutkiem wynikającym z art. 365 § 1 k.p.c. – czy stosunek kredytu został ważnie nawiązany (zob. wyroki SN: z 17 marca 2022 r., II CSKP 474/22, OSNC-ZD 2022, Nr 4, poz. 44; z 28 lipca 2023 r., II CSKP 611/22, oraz postanowienia SN z 28 lipca 2023 r., I CSK 4275/22, i z 29 września 2023 r., I CSK 212/23).

Po trzecie, wspomnieć należy, że w uchwale składu siedmiu sędziów z 5 marca 2025 r., III CZP 37/24 (OSNC 2025, nr 11, poz. 98), Sąd Najwyższy stwierdził, że w razie dochodzenia od banku zwrotu świadczenia spełnionego na podstawie umowy kredytu, która okazała się niewiążąca, bankowi nie przysługuje prawo zatrzymania na podstawie art. 496 w zw. art. 497 k.c.

Z tych przyczyn należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1, 1¹, 3 i 4, art. 99 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2, § 2 pkt 7 oraz § 20 rozporządzenia

Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych. Suma zwrotu została rozdzielona na powodów w częściach równych (zob. uchwałę SN z 16 listopada 2023 r., III CZP 54/23, OSNC 2024, nr 6, poz. 57).

Marcin Krajewski

(E.M.)

[SOP]